

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

”לב חדש ורוח חדשה”

גליון מיוחד בקשר עם יום הבהיר ב' ניסן
ו- 30 שנה לשיחת ”יחי המלך”

גליון יד

שנה שז

יוצא לאור על-ידי ועד 'חיילי בית דוד'

770 איסטערן פארקוויי - ברוקלין, נ. י.

זזהו גם מה שמרעישים בעקבתא
דמשיחא ע"ד הצורך להכריז "עד מתי",
שעי"ז מקרבים ומזרזים את הגאולה -
די"ל, שנוסף על הדגשת הצפי, הבקשה
והדרישה על הגאולה [שיבוא משיח
צדקנו בפועל ממש, באופן דמראה
באצבעו ואומר זה, הנה המלך המשיח,
בשר ודם, כפס"ד הרמב"ם "יעמוד מלך
מבית דוד וכו' ויקבץ נדחי ישראל"], יש
בהכרזה זו גם התוכן דענין ההכתרה -
"יחי המלך", שעי"ז פועלים ביאת דוד
מלכא משיחא.

(משיחת ב' ניסן תשמ"ח)

נערך ע"י:

ועד חיילי בית דוד

בית משיח, בית חיינו

770 איסטערן פארקווי, ברוקלין נ.י.

להערות ותיקונים, או להצטרפות לרשימת

הדיוור בדוא"ל:

vaad770@gmail.com

אל אחינו אנ"ש והתמימים יחיו,
שלום וברכה!

לקראת שבת פרשת ויקרא הבעל"ט ובסמיכות ליום הבהיר ב' ניסן אשר הוא "יום הסתלקות-הילולא של אדמו"ר מהורש"ב נ"ע ויום התחלת הנשיאות של כ"ק מו"ח אדמו"ר", ובעמדנו כעת שלושים שנה מעת אמירת השיחה המרטיטה בב' ניסן תשמ"ח אודות תוכן ההכרזה "יחי המלך" בקשר עם "חיים שנה" לנשיאות נשיא דורנו הננו מוציאים לאור קובץ "לב חדש ורוח חדשה" ובו:

• "התעוררות בעקבות ב' ניסן" - יומן חי ואוטנטי מהימים הסמוכים לשיחת ב' ניסן תשמ"ח, בו מתאר הכותב - אחד הבחורים ששהה בבית חיינו בשעתו - את רשמיו על הגליון מאוירת אותם ימים מיוחדים.

• "לב חדש ורוח חדשה" - קטעים מהשיחה המרטיטה - ב' ניסן תשמ"ח, בו מורה נשיאנו מהי ההתייחסות הראויה לתקופה המיוחדת בה אנו נמצאים, עת מלאו ס"ח - "חיים שנה" לנשיאות.

• "איך גיי אין הימל" - יומן מיוחד שכתב לעצמו ר' משה דובער ריבקיין ע"ה מימי ההסתלקות של אדמו"ר מהורש"ב נ"ע. יומן זה מובא כאן ככתבו וכלשונו מספרו "אשככתא דרבי", ללא שינוים, מלבד חלוקה לקטעים ופתיחת הראשי-תיבות. כמו"כ נתווספו בו פיענוח מילים ללה"ק.

בתקווה ובביטחון כי הקריאה בקובץ זה תוסיף בהתקשרות איתנה של כאו"א מאנ"ש ותלמידי התמימים לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, באופן שתביא "רוח חדשה ולב חדש" בקיום השליחות היחידה שנתרה - "קבלת פני משיח צדקנו בפועל ממש", ותיכף ומיד ממש, כדברי כ"ק אד"ש בשיחה הנ"ל - "תחזינה עינינו" - עיני בשר בגוף של בשר, נשמות בגופים", בקיום היעוד "ונתתי לכם לב בשר", "לב חדש ורוח חדשה",

בהתגלות מלכנו משיחנו, לפניו נכריז כולנו בקול ובשמחה:

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ועד 'חיילי בית דוד'

770 בית משיח, בית חיינו

ימות המשיח, ערש"ק פ' ויקרא - שבת החודש,

וער"ח ניסן תשנ"ח

קט"ו שנה להולדת כ"ק אד"ש מה"מ

ההתעורות בעקבות שיחת ב' ניסן

דברי הקודש גרמו להתרגשות רבה לכל השומעים ובצורה ספונטאנית פרץ מפי כל – גם של אלה שהיו באותה עת בתוך הבית – השיר 'עד מתי'. לאחר מכן החל תיכף כ"ק אדמו"ר שליט"א לחלק שטרות לצדקה. במשך החלוקה נהרו ממש פניו הקדושות באופן מיוחד.

יומן חי ואותנטי מתקופת ב' ניסן תשמ"ח

לרגל 30 שנה לאמירת השיחה ובקשר עם "חיים שנה" לנשיאות

שבת קודש פרשת 'ויקרא', ר"ח ניסן 'שבת החודש'

בשעה 1:30 ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א לבית-המדרש הגדול להתוועדות.

במשך השיחות הראשונות ביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א את המובא בגמרא אודות ר"ח ניסן ש"אותו היום נטל עשר עטרות": 'עשר' בכלל מורה על שלמות, ובוה גופא בעטרה. שכן מקום העטרה כתר חינו מעל לראש, כמו כן ברוחניות הרי שהכתר הוא מעל לכל אותם דברים המדודים ומוגבלים. ומעלה זו הכי מופלאה, יורדת עד לדרגה הנמוכה של 'יום' המסמלת מדידה והגבלה ובזאת גם אין משתמשים בלשון 'קִיבֵל' וכדומה (המראה על נתינה והמשכה מלמעלה למטה, וגם לא לשון שמבטאת עבודה מלמטה למעלה) אלא 'נטל' והיינו שבפשטות הרי מקומו של הכתר הוא ב'יום', כמבואר בחסידות שעצמות ומהות מתגלית דווקא למטה והדבר בולט באופן מיוחד בשבת (שחל בה ראש-חודש ניסן) שכן ביום חשבת העולמות מתעלים לדרגה הגבוהה ביותר, כלשון הכתוב "ויכולו" – כליון על ידי עליה, אך לאיך נמשכת קדושת השבת עד למטה מטה כפסק ההלכה שיש לענג את השבת באכילה ושתייה כפשוטן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א כמו בכל התקופה האחרונה – ביאר זאת גם בעבודת ה'

של כל אחד ואחד באופן של "והחי יתן אל ליבו", שאם מציאות ה"יום" (שהוא בגדר נברא) נטלה 10 עטרות, הרי שעל אחת כמה וכמה על כל יהודי שבו נמצא "חלק אלוקה ממעל ממש" ליטול את "העטרות. (וגם כאן קיימים שני הקצוות:

פירוש אחד אלוקות ממש, ואילו פירוש שני הוא 'ממש' מלשון ממשות, והיינו שדווקא למטח בדרגת ממשות, נמצאת הנשמה האלוקית).

וכ"ק אדמו"ר שליט"א אכן הוריד את דבריו הקדושים עד למטה מטה... במעשה בפועל, כשהוא מעורר שוב על המדובר כמה פעמים כי יש לעשות משכן להשם, מדברי הרשות של כל אחד

(ובהתאם לכך שאחת מן העטרות שנטל היום הוא ראשון לנשיאים שהקריבו קרבנות לחנוכת המשכן).

גם ברש"י וברמב"ם לימד כ"ק אדמו"ר שליט"א הוראות נפלאות במסגרת "והחי יתן אל ליבו".

בסיום ההתוועדות אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א כי מכיוון שהערב תקיים מלוח מלכה לטובת ישיבת תומכי תמימים הרי שמן הראוי שזה שהכריז על כך בשבת שעברה יכריז על כך עתה בסמיכות למעשה. ואז קם ממקומו הרה"ח ר' יוסף וינברג והכריז שוב על המסיבה בהזמינו את כל הקהל להשתתף בה.

לתפילת ערבית של מוצאי שבת קודש הוכן עמוד התפילה בבית המדרש הגדול, ובצאת השבת ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א למטה והתפלל לפני התיבה כשרבים מאנ"ש ומהתמימים מצטופפים סביב, על מנת לשמוע את תפילתו הקדושה. לאחר מכן נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א לביתו.

יום ראשון ב' ניסן, יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע.

היום יצא לאור 'קונטרס ב' ניסן': מאמר ד"ה "החודש הזה לכם" שנאמר בהתוועדות שבת פרשת ויקהל פקודי אשתקד והוגה בימים אלה על ידי כ"ק אדמו"ר שליט"א

לקראת ב' ניסן. המאמר מבוסס על מאמרו זה של בעל ההילולא בשנת אעת"ר ונקודותיו העיקריות הן: מעלת הגילוי האלוקי המתלבש בעולמות להחיותם ומעלת הגילויים שבתורה הנעלים הרבה יותר מן הראשונים. זהו איפוא הגילוי הראשון של חודש ניסן – 'אראנו נפלאות'...

בערב חזר כ"ק אדמו"ר שליט"א מן חציון הקדוש והתפללו תפילת מנחה וערבית, לאחר התפילה פתח באמירת שיחה שנמשכה כ-45 דקות. בשיחה עורר כ"ק אדמו"ר שליט"א, בין השאר, בדברים נלהבים גם על גודל ענין הציפיה לגאולה ותביעתם של יהודים "עד מתי", ובדבר חשיבות ההכרזה "יחי המלך" אשר על ידי הכרזה זו מוסיפים החסידים בחיי המלך והנשיא כפשוטו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א גם חזר ועורר שוב על המנהג שהחל מתפשט לאחרונה לערוך ביום ההולדת התועודות מיוחדת להתעוררות והגברת בעבודת ה', (השיחה במלואה הוגהה על ידי כ"ק אדמו"ר שליט"א).

דברי הקודש גרמו להתרגשות רבה לכל השומעים ובצורה ספונטאנית פרץ מפי כל – גם של אלה שהיו באותה עת בתוך הבית – השיר 'עד מתי'. לאחר מכן החל תיכף כ"ק אדמו"ר שליט"א לחלק שטרות לצדקה. במשך החלוקה נהרו ממש פניו הקדושות באופן מיוחד.

לאחר שיחה זו עמדו כמאות מאנ"ש והתמימים בחצר ביתו של הרבי 1304 פרוידנט סטריט, ובזעקה-שאגה אדירה שפרצה מעמקי נשמתם הכריזו "יחי המלך" - "יחי המלך המשיח" וכדומה.

באותה התעוררות מיוחדת ישבו אנ"ש והתמימים שיחו מאוחר יותר להתועודויות החסידיות ב-770, בישיבות מסביב ובשאר בתי המדרש ב'קראון הייטס'.

יום חמישי, ו' ניסן

בערב התקיימה ב-770 התועודות חסידית שבמסגרתה הוקרנה ב'וידאו' שיחת הקודש מב' ניסן.

באותו ערב הושמעו גם כל עשרת הניגונים – מכל העולם – שחוברו לקראת היום הבהיר י"א ניסן, כאשר בחדר מיוחד ישבה ועדת 'בעלי מנגנים' שהכריעה בין הניגונים ובחרה בניגונו של הרה"ח אהרון בלוסופסקי תושב 'קראון-הייטס', שחובר על הפסוקים (פ"ז) ב-ה. הניגון התקבל בקרב אנ"ש והתמימים שיחיו בהתלהבות ובשמחה ומיד התארגנה תזמורת והרב בלוסופסקי לימד את הקהל את הניגון החדש. הגדילה את השמחה הידיעה המשמחת על בוא כ"ק אדמו"ר שליט"א גם לשבת זו ל-770 שהגיעה בעיצומה של ההתועודות. הניגון הושר אחר-כך במשך שעות רבות.

באופן ש"תחזינה עינינו" - עיני בשר בגוף של בשר, נשמות
 בגופים, כולל גם (קיום ההבטחה ברורה) "ונתתי לכם לב בשר",
"לב חדש ורוח חדשה"

"והמעשה הוא העיקר: יש לסיים ולהשלים את "מעשינו ועבודתינו" - כולל גם הבקשה והדרישה "עד מתי", וההכרזה "יחי המלך" דוד מלכא משיחא - בזריזות הכי גדולה". "והרי המינוי דוד מלכא משיחא כבר הי, כמ"ש מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתי", צריכה להיות רק קבלת מלכותו על ידי העם". "ובאופן ש"תחזינה עינינו" - עיני בשר בגוף של בשר, נשמות בגופים, כולל גם (קיום ההבטחה ברורה) "ונתתי לכם לב בשר", "לב חדש ורוח חדשה"

קטעים משיחת ב' ניסן תשמ"ח - מוגה

ביכלתו דכאו"א מישראל לפעול הענין ד"יחי המלך"

. . הקירוב שבין המלך להעם הוא לא רק ביחס להמשכת החיות דכל העם, שמקבלים חיותם מהמלך, אלא גם לאידך גיסא - שמציאותו של המלך תלוי בהעם, "אין מלך בלא עם", כלומר, אע"פ שנקראים "עם, מלשון עוממות . . רחוקים ממעלת המלך", הרי, ביחד עם זה (ואדרבה - בגלל זה) פועלים הם את המלכות - המלך.

וכמודגש גם בהכתרת המלך - שהעם מכריזים "יחי המלך" (כפי שמצינו גם במלכות בית דוד). שבוה מודגש גם שפעולת העם היא בחיי המלך, חיים של מלך.

עפ"ז מוכן גם בנדו"ד - "חיים" שנה לנשיאותו של נשיא דורנו:

נוסף על האמור לעיל ע"ד ההוספה בענין החיים (מידי שנה בשנה, ועאכו"כ בשנה זו שסימנה "חיים") לכל אנשי הדור ע"י נשיא הדור - הרי, גם אנשי הדור פועלים הוספה בענין החיים אצל נשיא הדור, כאמור לעיל בענין ההכרזה "יחי המלך".

"באותיות פשוטות"

ובאותיות פשוטות: לאחרי שישנה השלימות ד"חיים" שנה לנשיאותו (פעולתו)

ועבודתו) דנשיא דורנו - צ"ל הוספה עיקרית בענין החיים (גם) ע"י פעולת העם שמכריזים "יחי המלך", שתוכנה של הכרזה זו - שכבר הגיע הזמן להקיצו ורננו שוכני עפר - כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו ועד להקיצו ורננו דוד מלכא משיחא!

וזהו גם מה שמרעישים בעקבתא דמשיחא ע"ד הצורך להכריז "עד מתי", שעיי"ז מקרבים ומזרזים את הגאולה - די"ל, שנוסף על הדגשת הצפי, הבקשה והדרישה על הגאולה [שיבוא משיח צדקנו בפועל ממש, באופן דמראה באצבעו ואומר זה, הנה המלך המשיח, בשר ודם, כפס"ד הרמב"ם "יעמוד מלך מבית דוד וכו' ויקבץ נדחי ישראל"], יש בהכרזה זו גם התוכן דענין ההכתרה - "יחי המלך", שעיי"ז פועלים ביאת דוד מלכא משיחא.

דרך כוכב מיעקב

ויש להוסיף, שאצל מלך המשיח מודגשת יותר שייכותו לכאו"א מישראל (נוסף לכך שכל מלך הוא "לב כל קהל ישראל") - שלכן, בכחו וביכולתו דכאו"א מישראל לפעול הענין ד"יחי המלך":

על הפסוק "דרך כוכב מיעקב" מצינו ב' דרשות בחז"ל: (א) "כוכב" קאי על כאו"א מישראל, (ב) "כוכב" קאי על מלך המשיח.

ונתבאר במק"א שאין סתירה בדבר (ואדרבה, ב' המאמרים מסייעים זה לזה) - ע"פ הידוע שבכאו"א מישראל יש ניצוץ מנשמת משיח, היא בחי' היחידה שבנפש כאו"א, שהיא ניצוץ מהיחידה הכללית, נשמתו של משיח צדקנו.

ונמצא, שבנוגע למלך המשיח מודגש ביותר הקשר והשייכות לכל ישראל - שעצם נשמתם, בחי' היחידה, היא ניצוץ מנשמתו של משיח, ולכן, גם הענין ד"אין מלך בלא עם" (תוכן הכרזת העם "יחי המלך") הוא בהדגשה יתירה אצל מלך המשיח - "דרך כוכב מיעקב", כוכב דכללות ישראל, הקשור עם גילוי "דרך כוכב מיעקב" אצל כאו"א מישראל, התגלות בחי' היחידה שלו.

ההכרזה "יחי המלך" דוד מלכא משיחא - בזריזות הכי גדולה, הקשורה עם שמחה וחיות, אשר ענינים אלו (שמחה וחיות) מודגשים ביותר בשנה זו: שנת תשמח ותשמח, ו"חיים" שנה לנשיאות

המעשה הוא העיקר

. . והמעשה הוא העיקר: יש לסיים ולהשלים את "מעשינו ועבודתינו" - כולל גם הבקשה והדרישה "עד מתי", וההכרזה "יחי המלך" דוד מלכא משיחא - בזריזות הכי

גדולה, הקשורה עם שמחה וחיות, אשר, ענינים אלו (שמחה וחיות) מודגשים ביותר בשנה זו: שנת תשמח (תְּשַׁמַּח וְתִשְׂמַח), ו”חיים” שנה לנשיאותו של כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו - שעי”ז פועלים כביכול ה”אחישנה” דהזריות אצל הקב”ה - ”אלקיכם כהן הוא”, ו”כהנים זריון הם” - לגאול את בני” בזריות הכי גדולה, תיכף ומיד ממש, ”לא עיכבן המקום כהרף עין”.

צחצוח ששוחק

זאת ועוד: כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו פסק - בשעתו אז - שכבר נסתיימה העבודה, ולא נותר אלא ”לצחצח את הכפתורים”. ומכיון שכבר עברו עשרות שנים (יותר מל”ח שנה) שבהם מצחצחים את הכפתורים - הרי בודאי שבימינו אלו נסתיימה גם העבודה דצחצוח הכפתורים.

ולמעשה, שאין לצחצח את הכפתורים יתר על המדה - כפי שרואים במוחש שצחצוח יתר מחסר מן הכפתור ומקלקל יפיו!

ומכיון שכן, הרי בודאי ושכשיו צריכה להיות ומוכרחת כביכול הזריות של הקב”ה להביא את הגאולה תיכף ומיד ממש.

והיכף ומיד - מקיימים הציווי ”זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה גו’ ובער עלי’ הכהן עצים בבוקר בבוקר”, בביהמ”ק השלישי, אשר, להיותו ”מקדש אדני כוננו ידיך”, ”בנינא דקב”ה”, ש”בני ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים” יכול (ובמילא צריך) לירד ולהתגלות למטה אפילו בלילה, בלילה זה ממש!

באופן ש”תחזינה עינינו” - עיני בשר בגוף של בשר, נשמות בגופים, כולל גם (קיום ההבטחה ברורה) ”ונתתי לכם לב בשר”, ”לב חדש ורוח חדשה”.

(ספר השיחות תשמ”ח ח”א עמ’ 347)

הגהות על שיחת ב’ ניסן תשמ”ח

עלי הגהה של כ”ק אד”ש מה”מ על שיחת ב’ ניסן תשמ”ח.

לאחר שינה הפליטה ד”חיים שנת נשיאותו (פעולתו תכונתו) ונשיא דורנו - צל הנספת עיריח בעין החיים (נס) ע”י פעולת הנס שמכריזים ייזו המלך, שמונה של הריחה זו - שכבר הגיע הפסח לנשיאותו זה זה מלאך שפחא!

יש להוסיף שמספר ס”ח העולה מצירוף האוחיות ד”חיים (ב’ יודין ומ”ח)²² מסווג לחילוקי התקופות במשך ס”ח שנות הנשיאות ונשיא דורנו: נחבאר במק”א²³ ששלושים שנות נשיאותו של כ”ק מו”ח אדמו”ר כחיים חיותו בעלמא דין (פ”ח) - חש”י נחלקות (בכללות) לני תקופות של עשר שנים²⁴: עשר שנים ראשונות - במדינה הדיא, עשר שנים שניות - במדינה פולין וכו’, ועשר שנים האחרונות - במדינה זו, בחצי כדור התחתון.

”איך גיי אין הימל און די כתבים לאז איך פאר אייך”

על מה הקפיד אדמו"ר מהורש"ב נ"ע לפני הסתלקותו? מי היו נושאי המיטה? מה הכריז כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לאחר הלוויה? בפני מי אמר את המאמר הראשון? מה היה "הסוד" שגילה החסיד הישיש ר' שמואל גורארי לקהל החסידים?

להלן יומן חי שכתב לעצמו ר' משה דובער ריבקיין ז"ל ב"אשכנתא דרבי" מהימים שלפני ההסתלקות. מוגש לרגל ב' ניסן.

יום שישי כ"ט אדר תר"פ

בבוקר יום ו' עש"ק ראינו עליו עוד חלישות ביותר, ולערך בשעה 8-9 בא הפר"פ (=פרופסור) קאסטאריאן, ובא בצוותא חדא עם הד"ר לנדא כן הדוקטורים התמידים ראבינאוויץ, לאזינסקי, מירסקי היו ג"כ כמובן. הפר"פ הזה הכיר ג"כ וגלה שמחלתו אנושה מאד, אחרי הכנות יצתי לו מים כדין, מובן כמו שהוא שוכב. ברכות השחר אמר גם הכל כמו שהוא שוכב, ואחזתי לפניו הסדור, והוא בעצמו לא היה מתנענע כלל, לבד זה שגם בעצמו לא היה יכול מרוב חלישותו, גם לא היינו מניחים לו כמובן.

בשעה 10:00 לערך בקש ממני להביא הסידור, ואחזתי לפניו הסדור והתפלל ממה טובו ולהלן, אך בראותי שזה עליו לטרחו יותר מדי, חפצתי להפסיקו שיינפש מעט, אך כמובן יראתי להפסיקו, אבל תיכף נתיישבתי ואמרתי בלבי, יעבור עלי מה, ומוכרח אני להפסיקו, ולא להיות חסיד שוטה. וכאשר הגיע לקטורת הרכנתי ראשי אליו ואמרתי לו, "רבי! אפשר וואלט איר מפסיק געווען, אפ רוחען זיך אביסעל". ונתרצה תיכף. כי הרגיש גם בעצמו שקשה לו לטרוח כ"כ, ונתתי לו לשתות מעט טהע [=תה] ונח מעט. ועשו לו עוד זריקות מקאמפער. והיה נראה לכל שכחותי עזבוהו.

אח"כ התחלתי להתייעץ עם כבוד קדושתו (מובן בחדרים אחרים, לא בחדרו) איך יהיה עם התפלה, אחרי שהדוקטורים החמירו כ"כ שלא להטריחו ולא לנענע גופו, ועם הלבשת הטו"ת כמו שהוא שוכב, בהכרח בדרך ממילא לנענע אותו ולהטריחו, ובפרט בהנחת התפילין שהוא מטריח עצמו כ"כ בהדקת הקשרים, אשר הוא לו לטרחה גדולה ועפ"י צוויי הדוקטורים אסור לו זה בשו"א, ואחרי אשר התייעצנו לא באנו לידי שום החלטה מה לעשות, אך כי באמת מן הדין כפי חלישותו ומצבו אז הי' פטור מתפילין ותפלה. ועכ"ז נשאר שכבוד קדושתו ינסה לאמר לו שיקצר בתפלתו. ואמר לו כק"ש, "טאטע

דו האסט געדארפט אביסעל מקצר זיין אין דאוונען, די דוקטורים הייסען ניט דיר צופיעל באוועגען זיך" [=אבא, הינך צריך לקצר מעט בתפילה, הרופאים מצווים שלא תתאמץ]. ולא ענה לו כלום, אך נראה היה שנכנסו דבריו באזניו.

אחרי עבור זמן מה אמר לי, "בעריל! גיב מיר דעם סדור" [=בערל! הבא לי את הסידור], וחשבתי שרוצה לגמור התפלה עד הודו, ואף כי לא חפצתי זה, אבל הרי הייתי מוכרח לעשות רצונו.

וכשהבאתי הסדור התחיל לרמוז באצבעו לדפדף לסוף הסדור לדה"ת. והבנתי תיכף שרוצה לעיין שם איזה דין, ובאשר שהמחשבה העיונית גם קצת אסרו עליו הדוקטורים, התחלתי לדפדף במתינות מאד. כי אמרתי אולי בין כה ירפה מזה, ואני לא שאלתי אצלו כלום, לאיזה מקום לדפדף. ואחרי שדפדפתי בג' או ד' דפים, פנה אלי ואמר, בריינג מיר דעם רבינ'ס שו"ע דעם ערשטין חלק [=הבא לי את חלקו הראשון של שו"ש של הרבי (אדה"ו)]. והלכתי מלפניו להביא השו"ע, ושאלתי לכ"ק מה עלי לעשות, וייעץ לי לע"ע להשתמש עצמי, ולא להכנס לחדרו, והוא חכה מעט ושאל את הרבנית תחי' שעמדה אצל מטתו, איפה בעריל, וענתה לו, ער וועט מסתמא באלד אריין קומען [=הוא מסתמא מיד יכנס],

אך אחרי עבור זמן מה כפה"נ הבין שאני משתמש עצמי מלהכנס ולהביא לו השו"ע, ואצלו עמד אז גם כ"ק ופנה אל כ"ק ואמר "זאג בערילין, זאל ער נעמען אַ שו"ע און

1. להלן כק"ש וכ"ק, הכוונה לכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע

זאל ארום קוקען דעם דין, ווי אַ מענטש ניט קיין געזונטער דארף דאוונען, און זאל מיר זאגען. אף עם וועל איך זיך פארלאזען" [=אמור לברעל שיקח שו"ע ויברר מהו הדין - איך אדם שאינו בריא צריך להתפלל ושיאמר לי. עליו אני סומך].

ואני עמדתי כל הזמן מאחורי הדלת ושמעתי הכל. וכ"ק יצא ומסר לי ג"כ הדברים כמו שהן, והתחלנו להתייעץ מה לעשות, כי להחמיר עליו מאד שלא יתפלל כלל, חששנו שלא תחלש דעתו מזה, ולעומת זאת להקל ולאמר לו שיתפלל עם הנחת הטו"ת, הרי ג"כ א"א כפי דברי הדוקטורים כנ"ל, ולא ידענו מה לעשות,

החלטנו שלע"ע עלי עוד להשתמט ולא להכנס לחדרו להראות לפניו, והוא נ"ע חכה זמן מה ואמר להרבנית תחי' רוף מיר בערלין [=קראי לי לבערל]. וענתה לו, בעריל קוקט אין שו"ע [=בערל מביט (מעייין) בשו"ע]. ואחרי עבור עוד זמן מה, שאל אצלה עוד פעם כנ"ל, עד כי בפעם השלישי אמר להרבנית תחי' "וואו איזו בעריל, ער קוקט נאך אלץ אין שו"ע? איך ממין אף להקל ניט אף להחמיר [=היכן הוא בערל, הוא עדיין מביט בשו"ע? התכוונתי "אף להקל" ולא "אף להחמיר"].

הרצ"ג² עמד אז מאחורי הדלת ושמע מה שאמר להרבנית תחי', והחלטנו שעלי כעת להכנס לחדרו ולגמור עמו באיזה אופן שהוא, כי אם לא אכנס אליו הרי חושב הוא מזה כל הזמן ומקבל עגמ"נ עוד יותר, ואני אמרתי לכ"ק שכל מה שאוכל לצדד להקל אשתדל בזה, ואראה בעת מעשה איך יקבל דברי.

ועל-דבר הנחת תפילין אמרתי, שאומר לו בפירוש שאסור לו להניח תפילין, כי באמת אמירת תיבות התפילה אינו כ"כ טרחה לפניו, כמו הטרחה מהנחת התפילין, אשר זה הוא העיקר מה שהדוקטורים החמירו שלא יתענע, ובהנחת התפילין א"א להמלט מזה, אך כ"ק אמר שע"ז אינו מסכים בשו"א, ושהוא רוצה בדוקא שניח תפילין, ובין כה הוכרחת להכנס בחדרו ובראותו אותי שאל אצלי, נו, וואס? והתחלתי לגמגם (כי ארכבותי היו דא לדא נקשן בפועל ממש) ולומר בקצרה, דבורים מקוטעים.

בדעתי הי' עוד
לסיים תיכף
שעפ"י דברי
הדוקטורים אסור
לו להניח תפילין,
אך כשמוע
כ"ק [=אדמו"ר
מהוריי"צ] התחלת
דברי, הפסיק
תיכף ואמר, ניין,
טאטע, תפילין
מעגסטו לייגען
[=לא! אבא,
תפילין אתה יכול
להניח]

2. ככל הנראה הכוונה לר' צבי גוראיה, הידוע בכינויו "הירשל גוראריה", חסיד נלהב וידיד בית הרב.

אמרתי, בכלל דער עיקר איז דאך ק”ש און תפלה, און ק”ש איז דאך מדאורייתא איז מען יוצא טיט פסוק ראשון, נאר מי קען די ערשטע פרשה, און שמו”ע איז דאך אפילו סתם א טרוד אדער א יוצא לדרך איז יוצא מיט תפלת הביננו, [=בכלל העיקר הוא ק”ש ותפילה, והרי ק”ש מדאורייתא יוצאים בפסוק ראשון, אלא שאפשר (לומר גם את) הפרשה הראשונה (כנראה בכדי לצאת הדעות המחמירות יותר. המו”ל), ושמו”ע הרי אפילו סתם טרוד או יוצא לדרך יוצא עם תפילת הביננו].

והזכרתי מה דבימות הגשמים שאין אומרים תפלת הביננו, אבל בשעת הדחק אומרים בכלל תפלה קצרה אפי’ בימות הגשמים. (איני זוכר כעת בדיוק אופן הביטויים שאמרתי אז) אבער בכלל יעצט דארף מען רעכנען בלויז די ג’ ראשונות און ג’ אחרונות, [=אבל בכלל עכשיו להחשיב רק את הג’ ראשונות וג’ אחרונות].

שתקתי שוב, ואמרתי בלבי אם ישאל ע”ד פסוד”ז אומר לו, ואם לא ישאל לא אעורר מעצמי, אך תיכף שאל, נו, און פסוד”ז, ואמרתי לו איך רעכין אויב יא זאגען, איז די ברכה ראשונה בש”א, און איין מזמור, און די ברכה אחרונה ישתבח, מער געוויס ניט. [=אני מתלבט האם כן אומרים. אז בברכה ראשונה, ברוך שאמר, ומזמור אחד, והברכה האחרונה - ישתבח, יותר אינני יודע]. וקבל בכלל כל מה שאמרתי לו, וע”ד תפילין ג”כ לא אמרתי מעצמי כלום, וחשבתי לעצמי שאם ישאל אצדד ואשתדל לפעול שלא יניח כלל, כנ”ל ש”ע”ז הוא שהזהירו הדוקטורים ביותר.

ותיכף פנה אלי, ואמר, נו, און תפילין. והתחלתי לגמגם בלשוני ולאמר לו, אין דין דוכט מיר איז תפילין ניט אנדערש פון אלע זאכען, א חולה איז דאך יוכ”פ אפילו א איסור כרת, און שבת אלע ל”ט מלאכות... [=בדין - דומני שתפילין אינו שונה משאר הדברים. (בנוגע לחולה, אפילו יוהכ”פ שהוא איסור כרת, ושבת שיש בה כל הל”ט מלאכות) - ולא פרשתי עוד דברי ברור,

בדעתי הי’ עוד לסיים תיכף שעפ”י דברי הדוקטורים אסור לו להניח תפילין, אך כשמוע כ”ק [=אדמו”ר מהוריי”צ] התחלת דברי, הפסיק תיכף ואמר, ניין, טאטע, תפילין מעגסטו לייגען [=לא! אבא, תפילין אתה יכול להניח].

כ”ק קרא תיכף להד”ר לאזינסקי ולחש לו באזנו שירשה לו להניח תפילין, ותכף ניגש אליו הד”ר ואמר לו, רבי! תפילין ערלויב איך אייך צו לייגען [=רבי תפילין אני מרשה לכם להניח], ונשאר כן, כי כמובן לא יכולתי לאמר כלום אחרי שהד”ר הרשה לו, אבל אמרתי תיכף, ”אבער דעם קשר פון ש”י און ש”ר וועלין מיר אליין מהדק זיין, איר זאלט גאר ניט העלפין צו דעם” [אבל הקשר של תפילין של-יד ושל-ראש אני בעצמי יהדק, ואתם (אדמו”ר מהורש”ב) לא תעזרו כלל במאומה]. וכ”ק התחיל ג”כ לאמר לו כזה ונענע בראשו לרמוז שמבטיח זה, וצוה לי להביא הסידור.

במשך היום עשו לו איזה פעמים זריקות מקאמפער ועוד רפואות, כן הביאו את הר"ר טאטארסקי מומחה להשתמש עם הקאטעטער, ומאז היו מוכרחים בכל פעם להשתמש עם הקאטעטער [=זרם חשמל].

במשך הזמן הזה היינו משעה 4-5 ואילך שאל אצלי כ"פ וויפעל א זייגער [=מה השעה], ובשעה 6:30 אמר אלי, בעריל, גיי בא מיר אויפן שרייב טיש רעכט'ס ליגט א קליין לוח גיב א קוק ווען איז די צייט פון ליכט בענשין [=בערל, גש אל שולחני, חושבני שעליו מונח לוח קטן, תסתכל מתי הוא זמן הדלקת נרות],

ובאמת הי' אז בדיוק, זמן הדלקת נרות, והלכתי על רגע, וחזרתי ואמרתי לו שכמעט הוא זמן הדלקת נרות, ואמר לי רוף איר [=תקרא לה (את הרבנית שליט"א)] וקראתי את הרבנית, (והיא הדליקה הנרות באותם הרגעים) ובמעמדה אמר שרוצה הוא שיקצצו לו הצפרנים לכבוד ש"ק. ואמרה לו הרבנית, יעצט איז דיר דאך שווער, זאל שוין זיין זונטאג אי"ה, וועט טען דיר אפשניידען די נעגל, [=עכשיו זה קשה לך, בעזרת ה' ביום ראשון נקצוץ את הציפורניים], וענה לה בתנועת יאוש וספק . . . זונטאג [=יום ראשון]? כאלו אמר מי יודע מה יהי' ביום הראשון.

ואח"כ אמר לה מי דארף בענטשין ליכט, [=צריכים לברך על הנרות], ואז ענתה לו, איך האב ערשט שוין געבענשט ליכט [=אני כבר ברכתי על הנרות].

בלילה בשעה מאוחרת (ואני נרדמתי קצת בחדר הסמוך על ספסלים אחדים, והריא"ב מלא מקומי אצל מטתו) התחיל להתפלל מעריב בקול רם, אף שכבר הי' קשה לפניו הדבור מאד. גם נתנו לו הרפואות (כשהגיע השעה עפ"י פקודת הדוקטורים) וגם מים בכף שתה אחרי הרפואות כנצרך עפ"י דברי הדוקטורים.

ואח"כ שאלה אצלו הרבנית תחי' געבין דיר אביסעל קאפע? [=להגיש לך קצת קפה? והגישה לו מעט קאפע בצלוחית, ומיאן, ואמר לה, ניין, ועכ"ז הגישה לו בכף קטנה לפיו מעט קאפע,

ולא חפץ לשתות ואמר לה קצת בקפידה, "פאלגט אמאל וואס מי זאגט" [=תצייתי הפעם למה שאומרים] (כי לא הי' חפץ לשתות קודם קידוש, ועכ"ז הרפואה עם מעט מים אח"כ שתה גם קודם קידוש, כנ"ל).

אח"כ הלך גם הריא"ב בחדר הסמוך וישב על כסא ונמנם מעט. והראב"פ עמד אצלו נ"ע, וישמע הריא"ב את קול רבינו קורא אותו, יעקב אייזיק ונגש אליו תיכף. ושאלו וואס רבי, ואמר לו, קידוש, ושאלו על מה רוצה לעשות קידוש על קאפע או על טהע.

והשיב לו, אף א כזית חלה, ושאל הריא"ב את הדוקטורים, ואמרו שכזית חלה יבשה ולשרות בקאפע מותר ליתן לו. ואמר זה לרבינו, והסכים ע"ז, אח"כ אמר לו רבינו,

המקום המדויק בו עמדה מיטת כ"ק אדמו"ר הרש"ב בעת ההסתלקות

רוף איר [=תקרא לה], ושאלו וועמען [=למי?], ואמר די בעלבאסטע [=לרבנית]. והרבנית תחי' נרדמה אז על איזה רגעים (כי כמעט כל לילות השבוע היתה נעוה). ואמר הריא"ב לרבינו שהיא כבר ישנה, ושאל אצלו אם כבר שמעה קידוש, וענה לו כן, ואמר נו, גיב דעם כזית [=הגש לי את ה"כזית" (חלה)].

ונתן לו הד"ר את הכזית עם קאפע, ונטל לו ידיו כדין, והתחיל לאמר קידוש, ושמעו ממנו רק ברכת המוציא, ("יום הששי" כפה"נ מדכריהם של הריא"ב והראב"פ אמר מקודם בחשאי, כי נשתהה זמן עד ברכת המוציא) וברכת אשר כו' ורצה בנו עד הנחילנו, ונשתתק.

ואחרי איזה רגעים המשיך ואמר, נו, ושאלו הריא"ב, וואס, געבין דעם כזית? [=מה, להגיש את הכזית?] (כי חשב הריא"ב פן סיים כבר כל הקידוש בחשאי), ולא ענה לו, והבין הריא"ב שכוונתו לסיים הקידוש, ואמר לו, "איר האט גילאזען הנחילנו" [=נותר לכם לומר "הנחילנו"], ואמר לו עוד, נו, והבין הריא"ב שכוונתו לסיים עמו הקידוש, ושאלו "זאגען ווייטער" [=לומר הלאה?], ורמז לו כן. ואמר לפניו הריא"ב סוף הקידוש, והוא נ"ע אמר אחריו מלה במלה עד סוף הברכה. אח"כ הפסיק עוד באיזו דבורים קודם אכילת הכזית, וע"כ אמר עוד פעם ברכת המוציא, ואכל הכזית. ברהמ"ז לא שמעו ממנו שיאמר בקול.

אח"כ אמר להריא"ב, "ק"ש", ואמר לו הריא"ב, וואס, זאגען פאר אייך? [=מה, לומר בשבילכם (עיימכם)?], וענה לו יע [=כן], ואמר לפניו הריא"ב פרשה ראשונה דק"ש, והוא אמר אחריו מלה במלה, אח"כ אמר לו הד"ר לאזינסקי, גענוג רבי, איר

דארפט שוין שלאפען [=מספיק רבי, אתם צריכים כבר לישון], וענה לו "דאס איז וואס עס איז שייך צו שמירה" [=זה (הק"ש) מה ששייך (שצריך בשביל) לשמירה].

ואמר עוד להריא"ב, נו. ושאלו. מה פעם שניה ולא השיב לו כלום, ושאלו הריא"ב המפיל, ורמז לו כן, ואמר לפניו ברכת המפיל. והוא אמר ג"כ אחריו מלה במלה, ומתיבות ואל יבהלוני אמר בחשאי מעט, תיבות והאר עיני פן אישן המות, אמר פעם בחשאי, אך תיכף שנה עוד פעם במתינות ובקול רם, "והאר עיני פן אישן המות", ואח"כ שכב כך. והי' נרדם רק לרגעים מקוטעים, כה עברה הלילה במצב לא טוב.

יום שבת קודש פר' ויקרא - ר"ה ניסן

באשמורת הבוקר יום ש"ק ויקרא, ראיתי שהוא מזיע מאד, והעירוני תיכף את הדוקטורים ראבינאוויץ ולאזינסקי (כי גם הם נרדמו קצת) וראיתי שהדוקטורים נרתו מזה, ומדדו לו החום, והי' 37.5, אשר כל הזמן הי' לא פחות מ-38.6 לערך,

אך באשר שאלתי את הדוקטורים מה דעתם ע"ז שמזיע, ענה לי שאינם יודעים, ויכול להיות שהוא סימן לטוב, ובשעה 8-9 בא הפר"פ זאוואדסקי וגם הד"ר לנדא, והפר"פ החמיר מאד כמתייאר, ולנדא הרגיע מעט רוחנו, באמרו שיותר קרוב שהוא לטוב, והסימן יהי' אם במשך היום יוגבה קצת החום,

(ובאמת גם הד"ר לנדא כבר ידע שהוא לאחר היאוש, ולא הי' מסתפק בזה, אבל לא רצה להדאיב לבב הב"ב ואנ"ש, ע"כ עשה עצמו כמסתפק) ופני אנ"ש נפלו מאד. הדבור נעשה לו קשה מאד. ובקושי גדול עלה לו להוציא איזה דבור מפיו.

כן הנשימה נעשה אצלו קשה כאלו נסתם גרונו, וגם מעט קאפע הי' מקבל בקושי, איזה פעמים שאל אצלי וויפעל אזייגער [=מה השעה], ובמשך היום עשו לו הרבה פעמים זריקות מקאמפער, קאפיין, דיגאליין כו' ועוד, כמעט בכל שעה וחצי שעה.

לערך בשעה 2 שאל אצלי, דו האסט שוין געדאווענט [=אתה התפללת כבר?], ואמרתי לו, איך! האב שוין געדאווענט [=אני כבר התפללתי?], ואמר נו, און דער גאנצער עולם? [=נו, וכל הקהל?], ואמרתי לו "אפשר איז נאך דא אזעלכע וואס האבען נאך ניט געדאווענט". [=ועניתי אולי ישנם כאלו שעדיין לא סיימו להתפלל] (כי לא חפצתי לגלות לו שכבר איזה שעות אחר חצות היום, וכבר התפללו כולם. שלא יחלש דעתו מזה שהוא עוד לא התפלל).

ברכה ראשונה מברכות שחר

אחרי עבור כרבע שעה, פנה אלי עוד פעם ואמר קצת כמתמרמר, איך וויל זאלסט מיט מיר זאגען די ערשטע ברכה פון ברכות השחר [=הנני רוצה שתאמר עימי

בנין ישיבת תו"ת ברוסטוב בו התרחש ההסתלקות

ברכה ראשונה
מברכות השחר],
ו ש א ל ת י ו
וואסער ברכה,
ענט”י אדער
הנותן לשכוי
בינה [=ברכה
על המים - “על
נטילת-ידיים, או
”הנותן לשכוי
בינה”], ולא

ענה לי תיכף ולא ידעתי אם לא שמע שאלתי, או לא רצה לענני.

אבל לא שאלתיו עוד. כי לא חפצתי להטריחו בדבור אשר הי' קשה לו מאד, שהי' נצרך לאזור כל כחותיו ע”ו, אך החלטתי בעצמי לאמר עמו ברכת הנותן לשכוי, כי על ברכת ענט”י הרי יבקש עוד ליטול ידיו כדין. ולפי מצבו אז הי' זה מן הנמנעות להטריחו כ”כ. ואמר לי, נו. ורמז לי גם ליטול ידיו. ונתתי לו מעט מים לרטוב ידיו לצאת נטילה, והתחלתי לאמר לפניו הברכה. והוא אמר אחרי מלה במלה, ואך כי הדבור הי' קשה לו מאד. ובקושי הי' היכולת לברר מה שמדבר, אבל ברכה זאת אמר אחרי מלה במלה בקול רם ובכירור, אשר אזני כל העומדים שם שמעו והתפלאו ע”ו, ואח”כ שכב כך. ואני עמדתי אצל מטתו כל הזמן.

לערך בשעה 5 יצאתי מחדרו על איזה רגעים, והרצ”ג נכנס בחדרו לא רחוק ממטתו, וירא כי נשתנה פניו מאד ונעשה מאוים, ויצא תיכף ויקראני, לילך לראות מה זה, ונכנסתי תיכף לחדרו, וראיתי גם אני שפניו נשתנו ונעשה כלהב אש. והעינים כמו בולטים באופן מאוים מאד, והביט עלינו כך אשר ארכבותינו היו דא לדא נקשן, ולא ידענו מה זה, והדוקטורים עמדו אצלו כל הזמן ועשו כל מה שהי' ביכולתם וביכולת המעדיצין לעשות, לא חסו על טרחתם ועל הוצאות כמוכן.

והשגיתו בכל רגע בפו”מ על הדופק, ואחזו ידו כמעט כל הזמן לידע איך הוא הדפיקה, ובאמת לא גלו לנו אז מצבו, אבל הם בעצמם כבר ידעו שהוא נורא ואין תקוה בדרך הטבע. וכפי שנודע לנו אח”כ מפייהם הי' כבר כמעט בלא דפיקת הדופק כל היום, אשר אח”כ גם הזריקות לא פעלו כלום. אך גם אנ”ש כבר הבינו שהמצב נורא מאד.

לפנות ערב נתאספו כל אנ”ש בהחדר הגדול שלצד השני של הבנין, ששם הי' תמיד המנין להתפלל (ולא נכנסו בבית דירת רבינו שלא לבלבל כו’). ושם אמרו תהלים

ובקשו רחמים בבכיות נוראות כו', הדוקטורים השגוהו על רגליו אם אינם מתקררים, ועם זאת הכוכבים גורו אומר להכין חמין בצלוחיות הרבה לחםם רגליו.

”איך גיין אין הימל”

לפנות ערב כשבא הד”ר לנדא (אשר כבר נשאר שם עד אחרי יציאת הנפש, וגם איזה שעות אח”כ) התחיל להתייעץ עם אנ”ש הגו”א³ הרצ”ג והר”פ שי’ וגלה להם שבדרך הטבע אין שום תקוה, ואשר ע”כ לדעתו מן הנכון הי’ לגלות זה לכ”ק בנו יחידו, אולי רוצה לשאול אצלו מה, אך כמובן מי ירצה לגלות לו זה,

והוחלט שבאם ישאל כ”ק אצל הד”ר לנדא איך הוא המצב, יתחיל לגלות לו מעט שהמצב מיואש, וכ”ק אף כי שאל את לנדא, והד”ר התחיל באמת לגלות לו, עכ”ז לא קבל מוחו מחשבות כאלו, וחשב רק שהמצב רציני, אבל עדיין יש תקוה,

(באמת נפלא הוא הדבר, וא”א לצייר זה איך הי’ דעתנו ומחשבותינו אז, שאף כי הכל ראו והבינו שהוא גוסס (ובפומ”מ גם בעת שקראו כל העומדים בקול רם שמע ישראל בעת יציאת הנפש) עכ”ז לא תפסה המחשבה והרעיון שזהו ההסתלקות, ושרבינו יסתלק באמת מאתנו).

לערך בשעה 9 היה מדבר איזה דבורים, אבל לא היה באפשר לברר מה, ורק איזה דבורים שמענו שאמר ”התחברות פון יחו”ע און יחו”ת”, אכל כל הדבורים והענין לא הי’ ביכולתנו לברר, כי הדבור הי’ קשה, וגם הי’ בחשאי כמדובר לעצמו.

לערך בשעה 10 וכ”ק אשר לא זו אפילו על רגע ממת רבינו, ועמד מורכן ראשו ורובו אליו, פנה אליו רבינו ואמר לו כדבור צח ומבורר בזה”ל ”איך גיי אין הימעל, די כתבים לאז איך פאר אייך נעמט מיך אין זאל וועלן מיר זיין אין איינעם” [=אנכי עולה השמימה, ואת הכתבים (כתבי החסידות) הנני משאיר לכם, קחו אותי לזאל, כך נהיה כולנו ביחד],

מובן שכשמוע כ”ק דבריו אלו, נבהל מאד, ורבינו נ”ע בראותו שבנו שליט”א נתפעל מאד אמר אליו ”התפעלות...? התפעלות...? מוחין!... מוחין!...” (ברור הוא למבין שבדברי קדשו אלו, הסיר מבנו שליט”א מדת התפעלות הטבעית, והמשיך לו מוחין נעלים כו’ ודי לחכימא,

ומי שהי’ שם אז ראה זה ממש בעיניו, כי מאז נעשה כ”ק ממש לאחר, וקבל כל הענין בגדלות המוחין, אשר נפלא הי’ הדבר לראות איך שעמד כל הזמן עד יציאת הנפש אצל מטתו לבוש בהחגורה, וכובעו מתוקן כמו בש”ק, כמו שהי’ עומד תמיד בעת אמירת

3. ”הגו”א” הכוונה כנראה למשפחת גור-אריה. ”הרצ”ג” הוא כנראה ר’ צבי - הירשל גורארי, והר”פ כנראה הוא ר’ פנחס אחיו.

דא”ח מול רבינו פא”פ, וא”א לתאר זה ולהעלות על הגליון) - - -

והובילנוהו עם מטתו בהזאל – חדר קדשו שבו ישב תמיד על התורה והעבודה, ומשם הפיץ אורו הגדול על כל העולם – והעמידו מטתו אצל כותל המזרחית ראשה לצד צפון ורגלי לצד דרום קרוב לפתח המזרחית שלצד צפון,

(הוא המקום מכון ממש בדיוק, שכעת עומד שם העמוד אשר כ”ק מתפלל שם בכל יום לפני התיבה) ובאופן שיהי באפשר לעמוד סביב מטתו, (כלומר לא בקירוב ממש אל הכותל, רק רחוק קצת מהכותל כחצי אמה) והדוקטורים ג”כ עמדו אצלו כל הזמן, ועשו לו כמעט בכל עשרה מינוטין זריקות,

וגם צלוחיות עם חמץ לא הפסיקו מלהניח לרגליו לחמם, גם עשו פיזיאולוגישעבקי ווליוואניע ע”י ד”ר מומחה אחר שהביאו לזה, כן השתמשו בהקאטעטער בהשעה הראשונה כשלקחו אותו בהקאביניעט.

ואחרי אשר השתמשו בהקאטעטער התחיל לדבר ולרמוז מה, אך לא הי באפשר לברר מה הוא מדבר, והציע הריא”ב אולי כוונתו ליטול ידיו, והביאו מעט מים לרטוב ידיו הקדושים.

אח”כ שאלה אצלו הרבנית תחי אם ליתן לו מעט חלב או קאפע,

ורמוז על קאפע, והגישה לפניו צלוחית עם קאפע, והתחיל לנענע בשפתיו ולדבר מה, והי נשמע ממנו תיבות מנוסח ההבדלה. (ידוע הוא שגם רבינו הגדול אדמוה”ז נ”ע עשה ג”כ הבדלה על קאפע קודם הסתלקותו, אשר נסתלק ג”כ במוצש”ק כידוע),

ושתה מעט מהקאפע ע”י כף שנתנה לו הרבנית תחי לפיו, ושכב והי נראה שמרחה בשפתיו, והי נשמע אז תיבות ואהבתם את ה’ אלקיכם כו’ (כן ספר לי אז כ”ק שליט”א כי אני בעצמי לא שמעתי זה בטוב) ובכלל הי רוב הזמן עיניו סגורות והי מנשם בכח ובקושי גדול אשר הי ניכר שסובל יסורים נוראים, וכל נשימה היתה יוצאת כלוית אנחה נוראה, אשר היתה שוברת כל גופו של כ”א מאנ”ש אשר עמדו שם.

אנ”ש אשר התאספו שם היו כל הזמן בהמנין כנ”ל והרבו בתפלה ותחנונים ובכיות נוראות שיאריך השי”ת ימי רבינו, ואח”כ גמרו להוסיף לו עוד שם והוסיפו לו שם ”חיים”, גם עשו אנ”ש אז בי”ד של שלשה, שכל מי שירצה (מובן שכ”א השתתף בזה בלב מלא חפץ) יתן במתנה גמורה ב”קנין אגב סודר” זמן מה מימי חייו לרבינו, שיאריך השי”ת ימי רבנו בתוכנו, והושיבו את הבי”ד (הבי”ד של שלשה היו החסיד הגביר הישיש הר”ש גו”א⁴, והר’ זלמן הבלין, והשלישי כמדומה הי הר”י לעווין מנעוויל) -

4. הרב שמואל גור-אריה

וכל אחד נתן במתנה גמורה חצי שנה מימי חייו. וגם הרבנית תחי' היתה שם ונגשה אל הבי"ד והתחילה לבכות מר, ולאמר שנותנת עשרה שנים, ולא רצו הבי"ד לקבל ממנה קנין רק על חצי שנה או שנה, אבל היא הפצירה מאד.

ולסוף השתוו עמה וקבלו קנין על ב' שנים. (וגם אני הכותב נתתי אז כמו כ"א חצי שנה) וכ"ז הי' לערך בשעה 12:1, ואחרי זה ג"כ לא הפסיקו מלאמר תהלים בקולות ובכיות נוראות למאד, עד רגעיה ההסתלקות.

בשעות האלו וכ"ק יצא מהקאביניעט על זמן מה ועמד בהפרוודור אצל השליבות, כמו שהוא לבוש בהחגורה, מורכן ועמוק במחשבות והי' אומר מה כמו איזה תפלה או תהלים ובכה מאד, ונגן בקול ובדביקות מאד את הניגון הידוע של אדמוה"ז נ"ע אשר אביו הק' רבינו הי' מתפלל בו בימים הנוראים הידוע לאנ"ש (והוא פלאי). אח"ז נכנס בהקאביניעט ולא זו אפילו על רגע ממתט רבינו, וקרא גם לבנותיו תחי' שיהיו ג"כ בהקאביניעט, שרבינו יראה אותם.

ברכה לנכדותיו

לערך בשעה 2:3 וכ"ק עמד ראשו ורובו מורכן אליו, והנה רבינו התחיל להגביה קצת ידו אחת. והי' מרחש בשפתיו, והבין כ"ק כי רוצה הוא לברכו. וע"כ הרכין ראשו עוד יותר באופן שיהיו ידי רבינו על ראשו, ורחש בשפתיו אז. אח"כ אמר אליו כ"ק, טאטע אט זיינען דא די קינדער [=אבא, נמצאות כאן הילדות], חנה, מושקא, שיינדל, והרכינו גם הם ראשם אליו זה אחר זה, והביט בפניהם ורחש ג"כ בשפתיו, אבל לא שמעו מה.

אח"כ צוה כ"ק לכל העומדים שם לצאת מהקאביניעט, שישאר רק הוא וב"ב שי', וכמובן כולם יצאו תיכף וגם הדוקטורים יצאו, וכפי שספרו לי אח"כ כ"ק שליט"א ובנותיו יחיו, הי' כן. שמתחילה עמדה לפניו הבכירה חנה תחי', והביט בפני' בטוב והתחיל להגביה ידו וסייע לו כ"ק והחזיק ידו הק' באופן שיהיו ידו למעלה מראשה (כמו שהי' מברכם תמיד בכל עיוכ"פ, כפי שספרו לי הם), ורחש בשפתיו,

ושמעו אז בטוב ברכת יברכך כו', וגם עוד דברים אשר לא יכלו לברר, וגם שמעו שהזכיר שמה חנה, וכן לכ"א, למושקא ולשיינדל כזה ממש, וגם הם שמעו שהזכיר שם בעת הברכה, להאמצעית מושקא, ולהצעירה שיינדל,

ואח"כ הניח שתי ידיו הק' על ראש כ"ק, וברכו ג"כ בברכת יברכך כו' וגם עוד הרבה דבורים לא ידעתי מה (כפי הנראה, כ"ק בעצמו שמע בבירור עוד הרבה דבורים בברכתו, אבל העלים ממני ולא רצה לגלות לי, כי כן הכרתי בו בעת שספר לי מזה אחרי ההסתלקות) גם ספר לי כ"ק ששמע בטוב בברכו תיבות "יהי אלקיו עמו ויעל",

אח"כ קרא כ"ק עוד אחד מהתמימים וגם אותו ברך רבינו וגם עליו הניח ידיו הק' על ראשו, (הוא ניהו התמים הר"ר שמריהו גורארי' המל"ח⁵ כ"ק, אם כי אז עדיין לא נשתדך) ואח"כ נכנסו הדוקטורים ועוד מאנ"ש כמקודם.

שעת ההסתלקות

בשעות האלו וכ"ק יצא עוד פעם על איזה רגעים מהקאבינעט בחדר הסמוך, וישב על ספסל ובכה מאד, ואמר כמו תפלה בניגון. ואני נכנסתי אז ג"כ לישב על רגע, ואחרי אשר קם מהספסל וטייל בהחדר אנה ואנה, תפסני בשתי כתיפי, וצעק אלי בקול, "גוואלד בעריל, בא אונז איז דאך פארשטיינטע הערצער", ובכה הרבה, ופנה אלי עוד ואמר בקול, "בעריל וואס זאגסטו" [=בערל מה אתה אומר?], ולא ידעתי מה להשיב לו. ואמרתי לו, "דער אויבערשטער אליין קען דאך יא העלפין". [=הקב"ה בעצמו יכול הרי כן לעזור].

כ"ק נכנס תיכף חזרה בהקאבינעט, ועמד אצל מטתו מורכן ראשו ורובו אליו כמקודם. והוא נ"ע הי' שוכב ועיניו רוב הזמן סגורות, והי' נושם בקושי גדול עם אנחה נוראה, וכ"פ הי' נראה שהנשימה נחלשה אצלו וכמעט שנפסקה, והי' כ"ק אז צועק בקול טאטע! טאטע! אשר כל העומדים ששמעו זה הי' לבם ממש נקרע לגורים, והי' כן איזה פעמים, והיו עושים תיכף וריקה, ובכל פעם כאשר כ"ק הי' צועק בקול טאטע כנ"ל, הי' הוא נ"ע פותח עיניו תיכף והי' מסתכל בו בטוב,

כה עבר הזמן עד לערך שעה הרביעית שכבר היה ניכר לכל הגסיסה מהרגעים האחרונים, והיו עיניו סגורות וכמעט שהפסיק מלנשום, והתחיל כ"ק לצעוק בקול,

5. = "המועמד להיות חתן" של "כ"ק" - אדמו"ר מוהריי"צ.

טאטע, טאטע, ופתח עיניו בטוב והראה פנים צוחקות (ער האט ווי געגעבן אַ שמייעל) וכבר הפסיקו מלעשות הזריקות. וסגר עיניו עוד פעם, והי' נושם בקושי גדול זמן מה, עד כי הפסיק עוד פעם מלנשום, וצעק כ"ק שליט"א עוד בקול טאטע,

קביעת מקום הקבורה

אח"כ חפשו בין אנ"ש מי שטבל עצמו בו ביום, ומצאו את הרז"ה והר"י לעווין וראב"פ ור"צ קוטמאן, ועוד אחדים. והם הורידו גופו הקדוש מהמטה לארץ (אפהייבען) ראשו למערב ורגליו למזרח בקרוב נגד הפתח המזרחית שלצד דרום, וכסו אותו בשני בגדי ש"ק שלו של משי. והתמימים ואנ"ש התחילו לאמר תהלים, ורבים מאנ"ש הלכו תיכף לטבול, וגמרו כל התהלים ושנו כו'.

אח"כ באו הגבאים דחברא-קדישא לשם וקראו אחדים מאנ"ש שילכו אל בית הקברות לבחור מקום כו', והלכו החסיד הישיש הגביר הרר"ש גו"א ואחיו הרנ"ג ובנו הרצ"ג והרז"ה והר"י לעווין ואני הכותב, ואחרי אשר נתיישבנו כשעה נחלט אצלינו שהמקום היותר מכוון, הוא אצל בית השמש (הוא המקום אשר האהל שם באמת) ובאנו בחזרה, והישיש הרש"ג נסע אז תיכף עם כ"ק שליט"א שיראה המקום ולקבל הסכמתו, ולערך שעה באו חזרה, ובין כה השמועה פרשה כנפי' בכל מרחב העיר, והתחילו תיכף לבוא בהמונים כל תושבי העיר.

הצוואה

הרבנית וכ"ק שליט"א הרשו תיכף להישיש החסיד הרר"ש גו"א ונתנו לו המפתחות שהוא יחפש בין הכתבים אולי נמצא שם צוואה. ויעיין שם אולי נמצא שם כתוב איזה סדר ע"ד ההתעסקות והקבורה, והרש"ג הנ"ל בסיוע התמים הרר"ש גו"א – המל"ח כ"ק שליט"א – תיכף בפתחם בראשונה את השיפלאד משולחן הכתיבה שלו, ראו הצוואה מוכנה. (היא הצוואה הידוע לאנ"ש מקצת ממנה ונעתיקה להלן אי"ה) כן מצאו גם הצעטיל המיוחד לכ"ק שליט"א הנזכר בהתחלת הצוואה (ונוכיר גם מזה להלן אי"ה) אשר הכל הי' מונח ומוכן בהשיפלאד משולחן הכתיבה שלו באופן אשר תיכף כשיפתחו ימצאו זה, אך ע"ד ההתעסקות לא נמצא שם כלל.

כן אספו תיכף כל הכתבים והכתי"ק אשר בהארונות המיוחדים ושאר הניירות שהיו בהארגנות שלו, ויביאום למדור התחתון דירת כ"ק שליט"א בהקאביניעט שלו, ובין כה אנ"ש (וגם אלו שאינם מאנ"ש כלל, רק רצו להיות לכה"פ בהחצר) הספיקו לטבול עצמם וגם להתפלל.

אח"כ לקחו הקרשים מהבימה (דביהמ"ד שהי' בחצר שהיו מתפללים שם רק בהימים הנוראים) וגם את העמוד שרבינו נ"ע הי' מתפלל עליו על מקומו ג"כ בביהמ"ד הנ"ל

לעשות מהם ארון כן לקחו את העמודים בהביהמ”ד הנ”ל ג”כ, לעשות מהם מטה ארוגה עם חבלים חזקים לישא בהם את גופו הקדוש למנוחת עולמים.

קודם הטהרה נכנסה הרבנית תחי’ ובקשה שכולם יצאו שתשאר היא לבדה. ויצאו כולם ושמעו מאחורי הכותל שדברה הרבה בבכיות נוראות.

ואח”כ לקחו גופו הק’ לשא למנוחת עולמים, וגם נושאי המטה וחלופיהן היו רק התמימים, ואחדים יחידי סגולה מוקני אנ”ש. ואני נשאתי המטה כל הדרך בלי הפסק עד הקבר, וכמובן לא יכולתי וגם דעתי לא הי’ לזה לראות העולם המשתתפים בהלוי’, אבל ספרו אח”כ שממש כל תושבי העיר איש לא נעדר מלהשתתף בהלוי’.

תפילת מנחה אחרי הלוי’

כשבאו חזרה מהלוי’ לבית רבינו, וכ”ק שליט”א והרבנית שליט”א נכנסו בהקאביניעט – חדר רבנו – חלצו נעליהם כדין והביאו להם לשם סעודת הבראה, וטעמו, כן כל אנ”ש באו ג”כ מהלוי’ לבית רבינו ובחדר האוכל הסמוך להקאביניעט חלצו כולם נעליהם כדין תלמיד על רבו וישבו על הרצפה כחצי שעה, ובין כה הגיע זמן תפילת מנחה וכ”ק שליט”א התפלל לפני התיבה באריכות גדולה ובבכיות משונות כו’, ואח”כ מעריב. ואנ”ש הלכו להם. ואני ועוד אחדים (הר”פ גו”א ואחיו הרר”ש-המל”ח כ”ק שליט”א- והר”י לעווין) נשארנו ללון שם בית רבינו, ואני לבתי שם כל השבוע.

אחר תפלת מעריב, כשכל אנ”ש עזבו חדר רנ”ע [=רבינו נשמתו-עדן], והלכו לביתם, עכבני כ”ק שליט”א להשאר עמו עוד בחדר רנ”ע. ודבר עמדי הרבה כשעתים, ובכה בבכיות נוראות, ותוכן הדבורים הי’ שעתה הוא רואה עיין בעיין כי מאחרי המועדים התכונן למועד חיי החיים כו’, וכל דבוריו עמו במשך החורף הי’ ענין צוואה אליו טרם הסתלקותו, והוא לא עלה על דעתו שבר נורא כזה, ובתוך אריכות הדבורים צעק בקול מר צורח ובבכיות משונות בזה”ל “גוואלד, גוואלד, ואו איז געווען מיין פארשטאנד, א גאנץ ווינטער האט ער מיר געוואגט אזוי קלאר און דייטליך אז ער ווערט נסתלק, און איך האב ניט פארשטאנען” [=אויה, אויה, היכן הייתה ההבנה שלי, כל החורף הוא אמר לי כל-כך ברור ומפורש שהוא יסתלק, ואני לא הבינותי], והן הן הדברים אשר כתב אח”כ גם באגרותיו הראשונות לאנ”ש והתמימים אחרי ההסתלקות . .

תפלת כ”ק שליט”א לפני התיבה כל הזמן הוא באריכות גדולה ודביקות נפלאה ובכיות משונות, אשר פועל התעוררות והתרגשות הנפש על כל המתפללים בהמנין שלו כמו בתפלת יוכ”פ ממש. ומתוך אחת השיחות ששוחח עמי כ”ק שליט”א קודם חה”ש, הבנתי מתוך דבריו – אך שלא אמר זה בפירושו – שבתפלותיו כעת בשנת האבילות, הוא מכוון הכוונות שעפ”י הקבלה, המבואר בהסידורים שעם כוונות

ובפע"ח עפ"י קבלת האריז"ל. ונוסח ניגון התפלה שלו לפני התיבה, הוא ממש כמו של אביו הק' נ"ע.

היום האחרון של ה"שבעה"

בש"ק צו (הוא יום האחרון שנשלם השבעה) אחר מנחה, וכל אנ"ש היו בחדר האוכל (הסמוך להקאביניעט חדר רנ"ע) וחכו על תפלת מעריב, וכ"ק שליט"א הי' לבדו בהקאביניעט, נקראתי לכ"ק שליט"א בהקאביניעט ע"י אחד המשמשים,

כאשר נכנסתי, התחיל לדבר אלי בלב נשבר כדברים האלה, "אבי נ"ע הרי צוה עלי לדבר דא"ח לפני אנ"ש, אבל מה אני, ואיך אוכל לפעול בעצמי לעמוד לפני אנ"ש לדבר לפניהם דא"ח. (מרוב ענוותנותו חפץ להאריך עוד בזה, אבל תיכף הפסקתי לו, ואמרתי לו שאינני רוצה לשמוע ממנו אריכות בזה) אך הרי אבי צווני ע"ז, וע"כ אני רוצה לדבר לפניך מאמר דא"ח, לצאת בזה לקיים פקודת קודש אבי נ"ע" והסכמתי כמובן.

ולא חפץ לשבת על כסא רק טיילנו בהקאביניעט, וחזר לפני הדרוש האחרון שאמרו רנ"ע רבים בסעודת פורים המתחיל ראשית גוים עמלק הנ"ל. ואמר עצם הדרוש בלשון רנ"ע אות באות, רק הוסיף מדילי' הרבה בתור הגהות, ואחרי שסיים ושמתי פעמי לעזוב הקאביניעט, עכבני עוד ובקשני שלא לגלות זה לשום אדם.

אמרתי לו, מדוע לא? אדרבא רצוני בדוקא לגלות כו' אבל הוא הפציר בי מאד שלא לגלות, ושתקתי, אבל כשיצאתי מחדרו ספרתי 'בסוד' רק להישיש הגביר הרר"ש גו"א שי', והוא שלא הי' מצווה שלא לגלות, פרסם זה תיכף בין אנ"ש, וכמובן ברגעים אחדים מפה לפה נתפרסם בין כל אנ"ש, והיתה זאת נחמתם כו'.

שיפוץ האוהל ברוסטוב ע"י ר' דוד נחשון ור' אבי טאוב

הכרזת יחי המלך זהו ענין של הרבי!

לא מדובר כאן בהמצאה של חסידים. מדובר בעניין המיוסד על שיחות קודשו של הרבי, ומכיוון שכן - הרי שעלינו לייחס להכרזה זו חשיבות מיוחדת, לפחות כשם שמייחסים אנו חשיבות לכל עניין שהרבי מדבר עליו בשיחות... **חלק מראיון עם הגה"ח הרב יצחק הענדל ע"ה, רב ואב"ד מונטריאול, קנדה - אודות ההכרזה "יחי המלך"**

הוא להביא להוספת חיים במלך, הוא כ"ק אדמו"ר מלך המשיח - הרי כאשר חסיד שומע מהרבי שיש הכרזה שפועלת הוספת חיים במלך, מיד הופכת הכרזה זו לעניין עיקרי אצלו!

ומעל הכל - מאז שמחת תורה תשנ"ג, הפכה הכרזת ה'יחי' לעניין מרכזי באישורו ועידודו הישיר של הרבי, כאשר במשך שנה שלימה יצא הרבי כמעט מידי יום ועודד בגופו הק' את הכרזת ה'יחי'. כל חסיד זוכר את אותם רגעים מיוחדים. אני זוכר כיצד עמדתי סמוך לרבי באחת הפעמים הללו, וברכתי את הרבי בברכת כהנים וב"יחי אדוננו", והרבי ענה 'אמן'!

ברגע בו החל הרבי לעודד את הכרזת החסידים - הרי באותו רגע הדבר מופקע מלהיות עניין אישי של החסידים בלבד, והוא הפך להיות עניין של הרבי עצמו. זאת אומרת, זה נכון שהדבר התחיל מצד חסידים, ובמשך תקופה ארוכה, הרבי מצד

מהותה של ההכרזה מבוארת בהרחבה בשיחת הרבי בב' ניסן תשמ"ח. הרבי קובע כי ההכרזה "יחי המלך" פועלת הוספת חיים במלך ו"עד להקיצו ורננו דוד מלכא משיחא". ומכאן החשיבות של ההכרזה - כיוון שהיא, כאמור, נוגעת היום באופן מיוחד בשביל להוסיף חיים במלך.

ויש להדגיש שוב, שלא מדובר כאן בהמצאה של חסידים. מדובר בעניין המיוסד על שיחות קודשו של הרבי, ומכיוון שכן - הרי שעלינו לייחס להכרזה זו חשיבות מיוחדת, לפחות כשם שמייחסים אנו חשיבות לכל עניין שהרבי מדבר עליו בשיחות.

ולגבי העובדה שעניין זה הפך להיות מרכזי ביותר בחיי החסידים בשנים האחרונות - הרי הסיבה הפשוטה לכך היא, מצד תוכנה של ההכרזה: כיוון שרצונו הנפשי הפנימי של כל חסיד

לאחר מכן, בפעם הקרובה שהייתי אצל הרבי ובירכתי אותו כהרגלי בברכת כהנים, הרי אחרי הברכה הוא פתח בשיחה בענין כהונה, והחסידיים אמרו שזה מעין "פיוס" בשבילי...

אבל לאחר תקופה מסויימת, כשהכרזתי בפני הרבי "יחי", כפי שסיפרתי לעיל, הוא קיבל זאת וענה "אמן". זאת אומרת שיש כאן שינוי מהותי, בתחילה הרבי לא קיבל זאת ולבסוף - כן.

אמנם, שכאן יש להעיר שמסיפור זה צריך ללמוד, עד כמה הנושא הוא עדין ביותר, ויש לנהוג בו באופן נכון ומכוון, שלא ישאר בגדר "אורות דתוהו" גרידא, אלא ירד לכלי התיקון הנכונים!

ומי שטוען שהכרזת הקודש "יחי אדוננו" זהו ענין חיצוני, כנראה שהוא עצמו לא אומר את ההכרזה "יחי אדוננו" בפנימיות. זאת-אומרת, שכל האמונה שלו בביאת המשיח חלשה, ולכן הוא טוען כך. לעומת זאת, חסיד שחי עם העניין וחשיבותו, מבין היטב שצורת הביטוי של הכרזה זו היא בדיוק באותה צורה שהרבי טבע בנו!

כלומר: כאשר הרבי אמר במפורש שהעניין של ה"הכרזה" פועל הוספת חיים במלך - הרי פירוש הדברים הוא, שלא מדובר כאן ברגש או עניין שצריך לחשוב עליו בלבד, אלא דווקא להכריז, להוציא בדיבור ובאופן של הכרזה. מובן שכמו כל העניינים גם זה צריך להיות ב"כלים דתיקון", אבל זה לא שולל חלילה את המעלה והצורך שבהכרזה.

עצמו שלל זאת בתכלית ואף בביטויים חריפים ביותר, אך לאחר שהרבי כבר כן קיבל זאת הרי הדברים השתנו.

יש לי על כך דוגמא אישית שאירעה עימי לפני שנים מספר, בשנת תשמ"ח: היה זה זמן רב לפני כ"ז אדר, ישבנו בהתוועדות במונטריאל, ואחד הנוכחים הציע שנחתום כולנו על מכתב לרבי, בו אנו מבקשים את התגלותו המיידית של הרבי בתור מלך המשיח.

גם אני צירפתי את חתימתי, ולצידה הוספתי הערה: ש"הרבי ימהר את הגאולה האמיתית והשלמה". על מנת לוודא שהמכתב לא יתפרסם ולא יהיה ממנו "יניקה לחיצונים", הוחלט לשלוח את המכתב ביד שליח מהימן שיעביר זאת ישירות למזכירות הרבי.

לאחר ימים מספר מצלצל הטלפון בביתי, והמוזכיר הרב גרונר על הקו כשהוא שואל בשם הרבי, בנוגע למכתב: מהיכן דנתוני? עניתי שיש לדברים מקור בפרקים י"א-י"ב בהלכות מלך המשיח לרמב"ם המתאימים בדיוק לרבי.

בהמשך הקשה המוזכר בנוגע לפירסום המכתב שהתגלגל גם למקומות אחרים בכל העולם. על זה עניתי שעל פי המוסכם בעת החתימה, דובר בבירור שהמכתב ישלה בידי שליח ישירות לרבי בשביל שלא תהיה יניקה לחיצונים.

התברר, שהמכתב אכן עבר והתפרסם בכל העולם. בפועל, העניין מאוד לא התקבל אצל הרבי, ובהמשך לכך, יוזם הרעיון בעצמו ביקש מהרבי תיקון.

• הוספה מיוחדת •

הכתרת מלך המשיח

לאחר השיחה הידועה בכ”ח ניסן, התחיל שטורעם מיוחד בענין הבאת הגאולה, וקבלת המלכות. בשבת פרשת תזריע מצורע הוכרז ע”י ר’ דוד נחשון בפני הרבי במהלך ההתוועדות, בפעם הראשונה יחי’. לפנינו מכתב מר’ גדליה שם טוב מנהל השלוחים אופיס’ ממוצאי אותה שבת בה מדווח לידידו השלוחים

ע.ו.צ

מוצש”ק

לכבוד שליח כ”ק אד”ש מלך המשיח

היום קם הרב דוד שי” נחשון עם עוד שתיים מאנ”ש בעת חלוקת המשקה בסוף

ההתוועדות והכריזו שהננו מקבלים ומכריזים את הכתרת מלך המשיח, ומארגנים התוועדויות חסידיות בכל רחבי העולם. וסיים שיחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד, והקהל ענה יחי (ככה ג”פ).

הרבי דיבר בעת ההתוועדות שהדרך הישרה להביא את המשיח היא ללמוד תורתו והיא ללמוד מאמריו ולקוטי שיחות של נשיא דורנו.

ידידך גדלי’ שם טוב.

הנ”ל הוא פרטים אחרים לפי זכרוני בלבד.

FAX COVER SHEET

Date: 1/24

Please deliver the following 1 Page(s) (including this cover sheet).

To: לפנינו מר’ גדליה שם טוב מנהל השלוחים אופיס’

From: מוצש”ק

Shluchim Office
715 Eastern Parkway
Brooklyn, NY 11213
Fax: 718-221-0885

היום קם הרב דוד שי” נחשון עם עוד שתיים מאנ”ש בעת חלוקת המשקה בסוף ההתוועדות והכריזו שהננו מקבלים ומכריזים את הכתרת מלך המשיח, ומארגנים התוועדויות חסידיות בכל רחבי העולם. וסיים שיחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד, והקהל ענה יחי (ככה ג”פ).

הרבי דיבר בעת ההתוועדות שהדרך הישרה להביא את המשיח היא ללמוד תורתו והיא ללמוד מאמריו ולקוטי שיחות של נשיא דורנו.

ידידך גדלי’ שם טוב.

הנ”ל הוא פרטים אחרים לפי זכרוני בלבד.

יבדיק ע”מ ע”מ
נ”ל הוא פרטים אחרים לפי זכרוני בלבד.

If you have any problems with this transmission, please call the central office at: (718) 221-0500

”

וּתִיכֶף וּמִיד - מְקִיִּימִים הַצִּיּוּי
”זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הַיא הָעוֹלָה
עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלֵּילָה
גּוֹ וְבַעַר עָלַי הַכֹּהֵן עֲצִים בְּבוֹקֵר
בְּבוֹקֵר”, בְּבִיהֶמ”ק הַשְּׁלִישִׁי,
אֲשֶׁר, לְהִיּוֹתוֹ ”מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי
כּוֹנֵנו יִדִּיךְ”, ”בְּנִינָא דְקַב”ה”,
ש”בְּנוֹי וּמִשׁוֹכְלָל יִגְלָה וַיִּבּוֹא מִן
הַשָּׁמַיִם” יִכּוֹל (וּבְמִילָא צְרִיךְ)
לִירֵד וּלְהַתְּגַלּוֹת לְמַטָּה אֲפִילוּ
בְּלֵילָה, בְּלֵילָה זֶה מִמֶּשׁ! בְּאוֹפֵן
ש”תְּחַזִּינָה עֵינֵינוּ” - עֵינֵי בֶשֶׂר
בְּגוֹף שֶׁל בֶּשֶׂר, נִשְׁמוֹת בְּגוֹפִים,
כּוֹלָל גַּם (קִיּוֹם הַהִבְטָחָה בְּרוּרָה)
”וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בְּשֹׁר”, ”לֵב
חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה”.

•
לזכות

הוֹד כ”ק אֲדֹמו”ר
מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ שְׁלִיט”א
מֵהֶרָה יִגְלָה וַיִּגְאַלְנוּ אַכִּי”ר